

PERSCOMMUNIQUÉ

Links:

[NBB.Stat](#)

[Algemene informatie](#)

Maandelijkse conjunctuurenquête bij de bedrijven – november 2020

Het ondernemersvertrouwen verzwakt in november

- Na zes opeenvolgende maanden te zijn gestegen, liep de conjunctuurbarmeter in november terug.
- Het ondernemingsklimaat verslechterde met name in de handel, wat de sterke opleving tijdens de vorige maand volledig ongedaan maakte, alsook in de dienstverlening aan bedrijven. De bouwnijverheid ging eveneens achteruit. Enkel de verwerkende nijverheid ontsnapte maar net aan de heersende somberheid.

Na de opleving in oktober is de conjunctuur duidelijk verzwakt in de handel. Het pessimisme trof alle handelstypes. De vraagvooruitzichten zijn ingestort, wat leidde tot een verwachte daling van de bestellingen bij de leveranciers. De werkgelegenheidsvooruitzichten dalen eveneens, zij het in mindere mate.

In de dienstverlening aan bedrijven waren het de verwachtingen omtrent de algemene markt vraag die het sterkst achteruitgingen. De ondernemers waren ook negatiever gestemd over de toekomst van hun eigen activiteit, waarvan het huidige niveau bovendien als ongunstiger werd beschouwd, gelet op het seizoen.

Ook in de bouwnijverheid liepen alle componenten van de indicator terug, zowel de recente ontwikkelingen van de orderpositie en het gebruikte materiaal als de beoordeling van het huidige peil van de orderpositie en de vraagvooruitzichten.

De zesde – zij het bescheiden – verbetering op rij in de verwerkende nijverheid berust dan weer hoofdzakelijk op een iets positievere beoordeling van de totale orderpositie en op licht opwaarts gerichte werkgelegenheidsvooruitzichten.

De algemene synthetische afgevlakte curve, die de onderliggende conjunctuurtendens weergeeft, blijft stijgen.

Conjunctuurindicatoren

	Synthetische bruto curve			Synthetische afgevlakte curve ¹
	oktober	november	Verandering in	Verandering in
	2020	2020	punten	punten
Verwerkende nijverheid	-9,0	-8,0	1,0	4,4
Dienstverlening aan de bedrijven	-8,7	-24,0	-15,3	3,4
Bouwnijverheid	-4,3	-12,1	-7,8	0,8
Handel	-14,5	-30,4	-15,9	0,0
Algemene synthetische curve	-8,5	-12,1	-3,6	1,1

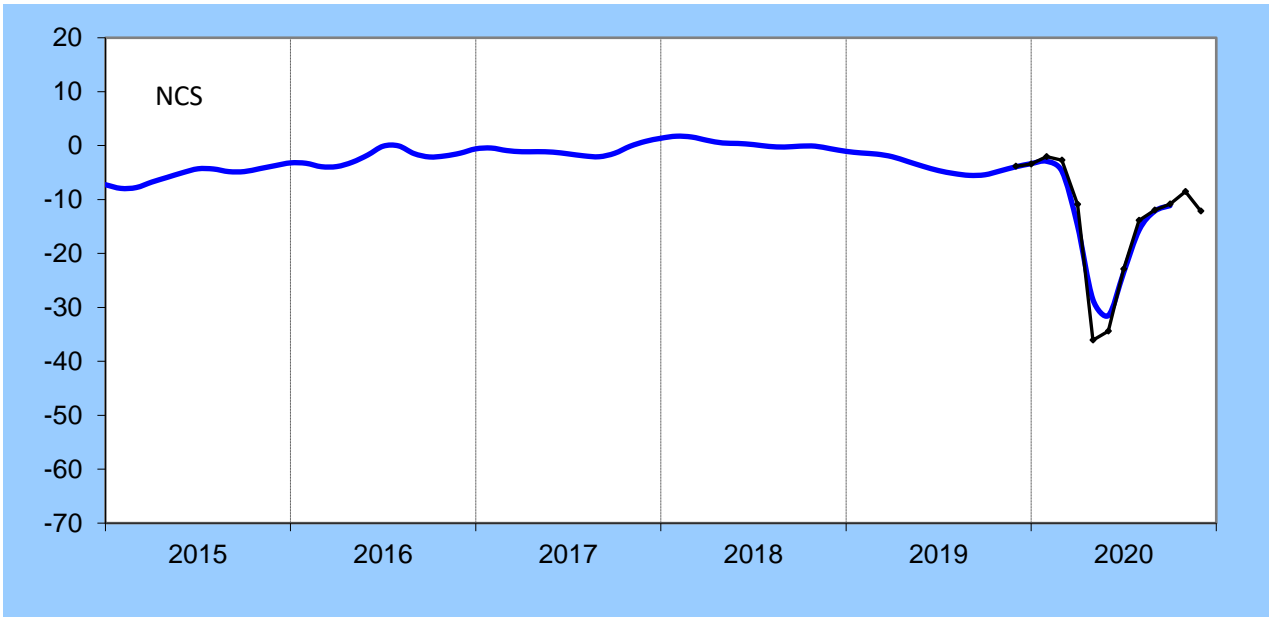
¹ Ten opzichte van de brutocurve vertoont de afgevlakte curve een vertraging van twee maanden voor de algemene curve en van vier maanden voor de bedrijfstakken. Dit betekent dat de algemene afgevlakte indicator beter de recente ontwikkelingen weerspiegelt dan de afgevlakte indicatoren per bedrijfstak.

Bron: NBB.

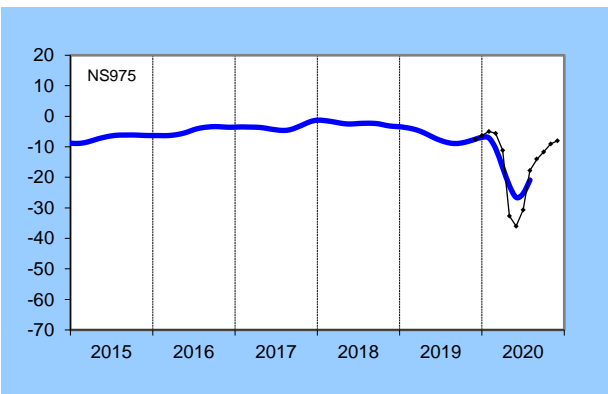
NOVEMBER 2020

GRAFIEK 1 - SYNTHETISCHE CURVEN

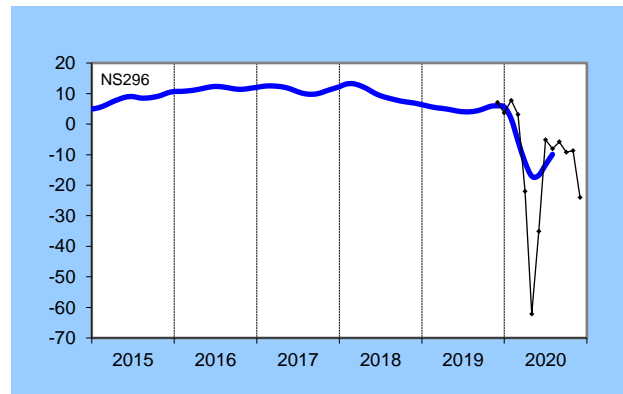
ALGEMENE SYNTHETISCHE CURVE

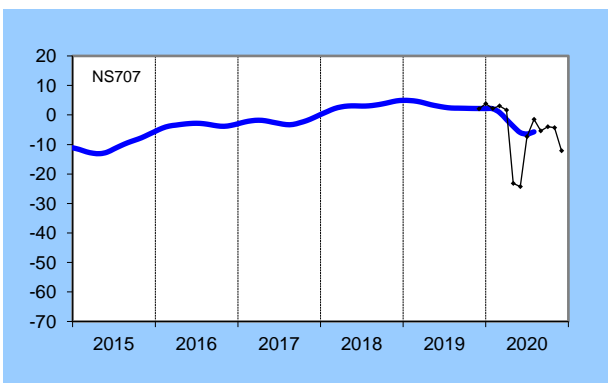
VERWERKENDE NIJVERHEID

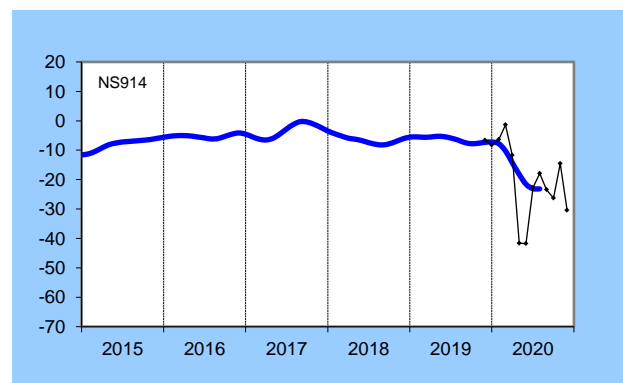
DIENSTVERLENING AAN BEDRIJVEN

BOUWNIJVERHEID

HANDEL

— Seizoengezuiverde en afgevlakte reeks

Bron: NBB

◆—◆ Seizoengezuiverde reeks

SYNTHETISCHE CURVEN EN ONDERLIGGENDE COMPONENTEN

TABEL 1

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2020 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
	Min.	Max.	Avg.	2020				2020			
				Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Algemene synthetische curve	- 36,1	+ 9,2	- 7,2	- 12,0	- 10,8	- 8,5	- 12,1	- 23,5	- 15,7	- 12,2	- 11,1
Curve verwerkende nijverheid	- 36,0	+ 6,0	- 10,2	- 14,0	- 11,6	- 9,0	- 8,0	- 25,3	- 20,9	.	.
Beoordeling gezamenlijke orderpositie	- 57,7	+ 10,0	- 21,5	- 40,3	- 30,7	- 26,7	- 24,7	- 44,8	- 42,2	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 25,0	+ 5,8	- 6,0	- 4,1	- 9,2	- 8,6	+ 3,2	+ 0,7	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 41,4	+ 8,0	- 8,6	- 9,6	- 11,3	- 10,7	- 8,7	- 21,0	- 17,4	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 37,9	+ 15,0	- 4,9	- 12,3	- 8,6	- 7,9	- 7,3	- 19,8	- 16,0	.	.
Curve dienstverlening aan bedrijven	- 62,1	+ 34,0	+ 9,4	- 5,8	- 9,2	- 8,7	- 24,0	- 13,3	- 9,9	.	.
Beoordeling uitgeoefende activiteit	- 71,6	+ 20,0	- 5,6	- 43,8	- 46,4	- 39,5	- 43,6	- 51,9	- 48,9	.	.
Vooruitzichten activiteit	- 70,7	+ 51,7	+ 21,8	+ 18,6	+ 13,8	+ 6,3	- 7,3	+ 4,3	+ 10,4	.	.
Vooruitzichten van de marktvraag	- 59,9	+ 45,0	+ 13,2	+ 7,9	+ 5,0	+ 7,1	- 21,0	- 5,1	+ 2,0	.	.
Curve bouw	- 39,0	+ 24,3	- 7,0	- 5,4	- 4,0	- 4,3	- 12,1	- 6,5	- 5,7	.	.
Verloop orderbestand	- 52,0	+ 40,0	- 4,2	- 1,8	- 2,1	+ 0,8	- 8,6	- 4,8	- 3,6	.	.
Verloop ingeschakeld materieel	- 38,4	+ 24,0	+ 1,6	- 7,5	- 2,0	- 0,8	- 5,7	- 4,1	- 3,8	.	.
Beoordeling orderbestand	- 74,0	+ 30,0	- 22,1	- 5,1	- 4,9	- 7,4	- 18,4	- 4,9	- 5,4	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 39,0	+ 21,0	- 3,0	- 7,3	- 6,9	- 9,9	- 15,6	- 12,4	- 11,0	.	.
Curve handel	- 41,8	+ 16,0	- 2,7	- 23,4	- 26,3	- 14,5	- 30,4	- 23,1	- 23,1	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 33,0	+ 18,0	+ 1,2	- 23,6	- 18,7	- 17,4	- 19,5	- 20,3	- 20,2	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 56,0	+ 29,0	- 0,8	- 24,9	- 31,1	- 8,8	- 41,6	- 23,7	- 24,0	.	.
Vooruitzichten bestellingen bij leveranciers	- 40,1	+ 15,0	- 7,6	- 21,7	- 29,2	- 17,3	- 30,1	- 25,9	- 24,7	.	.

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden. Bij de berekening van de synthetische curven wordt het teken van deze indicator daarom geïnverteerd.

OVERIGE INDICATOREN VAN HET CONJUNCTUURONDERZOEK

TABEL 2

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2020 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks					
	Min.	Max.	Avg.	2020				2020					
				Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Juni	Juli	Aug.	Sept.		
Verwerkende nijverheid													
Verloop productietempo	- 53,0	+ 20,0	- 1,0	+ 7,2	- 0,2	+ 15,2	- 5,2	- 4,1	- 0,3	.	.		
Verloop binnenlandse bestellingen	- 48,7	+ 16,0	- 7,8	- 7,5	- 14,7	- 1,5	- 12,0	- 20,0	- 15,7	.	.		
Verloop buitenlandse bestellingen	- 56,3	+ 30,0	- 2,7	+ 11,2	+ 6,1	+ 15,7	+ 2,7	- 5,9	+ 0,4	.	.		
Beoordeling buitenlandse orderpositie	- 61,0	+ 10,0	- 22,9	- 37,6	- 33,3	- 21,6	- 26,7	- 43,7	- 41,3	.	.		
Verloop van de prijzen	- 21,0	+ 24,0	+ 1,0	- 0,2	+ 6,8	+ 4,0	+ 2,9	- 5,3	- 3,3	.	.		
Vooruitzichten van de prijzen	- 24,0	+ 43,0	+ 6,5	+ 1,3	+ 3,8	+ 6,2	+ 4,4	- 3,3	- 1,2	.	.		
Bezettingsgraad productievermogen													
(in procenten van het totale productievermogen)	70,1	84,6	78,9	-	-	76,7	-						
Bron: driemaandelijke enquête naar het productievermogen													
Dienstverlening aan bedrijven													
Verloop van de activiteit	- 73,0	+ 37,0	+ 9,4	+ 4,4	- 4,8	+ 11,6	- 12,9	- 14,1	- 7,6	.	.		
Verloop van de werkgelegenheid	- 49,4	+ 34,0	+ 6,6	+ 8,4	- 10,2	- 1,7	+ 2,6	- 22,6	- 16,5	.	.		
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 35,0	+ 48,0	+ 17,0	- 0,1	+ 10,0	+ 6,9	+ 1,6	- 3,0	+ 0,2	.	.		
Verloop van de prijzen	- 15,8	+ 12,0	+ 1,8	- 2,0	- 3,7	- 3,7	- 2,7	- 4,3	- 4,4	.	.		
Vooruitzichten van de prijzen	- 13,0	+ 30,0	+ 6,7	+ 3,6	+ 4,9	+ 2,8	+ 4,4	+ 3,2	+ 3,5	.	.		
Bouw													
Verloop van de activiteit	- 66,6	+ 34,7	- 4,4	- 5,0	- 4,0	- 0,9	- 14,0	- 3,5	- 3,3	.	.		
Verloop van de werkgelegenheid	- 38,0	+ 22,0	- 5,2	- 2,0	+ 2,9	- 3,1	- 3,1	- 2,0	- 2,0	.	.		
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 50,0	+ 30,0	- 4,5	+ 3,5	+ 10,3	+ 4,3	- 1,0	+ 0,4	+ 1,2	.	.		
Verloop van de prijzen	- 27,1	+ 32,0	- 2,0	- 4,7	- 4,8	- 5,6	- 6,4	- 5,5	- 5,6	.	.		
Vooruitzichten van de prijzen	- 20,6	+ 46,0	+ 5,1	- 0,2	+ 2,0	- 2,3	- 3,6	- 1,1	- 1,1	.	.		
Handel													
Verloop van de omzet	- 50,1	+ 43,0	- 0,7	- 7,6	- 13,0	- 6,4	- 17,6	- 7,1	- 7,3	.	.		
Beoordeling omzetverloop	- 50,0	+ 28,0	- 9,3	- 26,7	- 15,7	- 3,0	- 8,0	- 24,9	- 21,4	.	.		
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 38,1	+ 12,2	+ 7,3	+ 9,3	+ 5,4	+ 7,2	+ 17,1	+ 13,0	.	.		
Verloop van de prijzen	- 23,5	+ 50,0	+ 1,7	- 9,6	- 23,5	+ 10,8	- 10,7	- 7,8	- 10,4	.	.		
Vooruitzichten van de prijzen	- 14,2	+ 66,2	+ 11,0	+ 1,3	+ 4,0	+ 11,2	- 14,2	- 0,4	+ 0,2	.	.		

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden.

Trimestriële enquête bij de ondernemingen naar de kredietvoorwaarden – oktober 2020

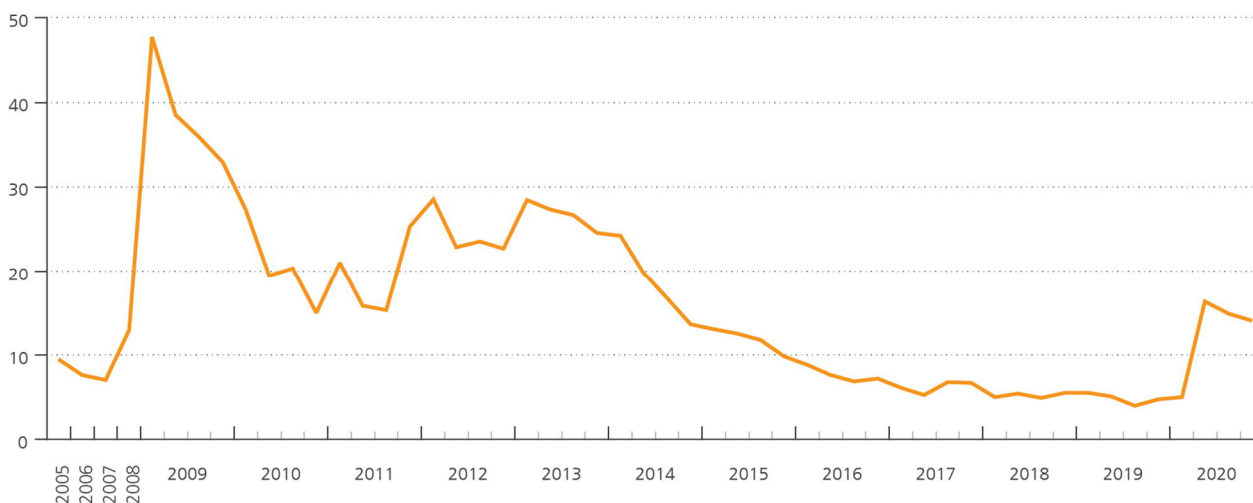
De indicator van de perceptie van de kredietbelemmering neemt enigszins af in oktober

Uit de in oktober 2020 gehouden kwartaalenquête naar de beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen blijkt dat de algemene voorwaarden voor de toegang tot bankkrediet zeer licht versoepeld zijn. Het percentage ondernemingen dat de kredietvoorwaarden als restrictief beoordeelde, beliep 14,1 % in oktober, tegen 14,9 % in juli en 16,3 % voor de recente piek in april.

Die bescheiden verbetering is enkel te danken aan de verwerkende nijverheid. Het percentage ondernemingen dat de kredietvoorwaarden belemmerend achtte, liep er immers terug van 14,8 % in juli tot 10,0 % in oktober. Omgekeerd nam de perceptie van de kredietbelemmering, na een versoepeling in juli, toe in de dienstverlening aan bedrijven (van 15,4 % in juli tot 19,3 % in oktober) en in de bouwnijverheid (van 11,6 % in juli tot 15,0 % in oktober), waar de indicator zijn hoogste peil sinds juli 2014 bereikte.

Uit de uitsplitsing naar ondernemingsgrootte blijkt dat enkel de middelgrote (50 tot 249 werknemers) en de grote ondernemingen (250 tot 499 werknemers) de kredietvoorwaarden als minder strikt beoordeelden, met respectievelijk 17,2 en 11,6 % in juli, tegen 12,5 en 8,8 % in oktober. De zeer grote ondernemingen (500 werknemers en meer) blijven daarentegen de bedrijven die de kredietvoorwaarden als het meest belemmerend beschouwen, en dat aantal is nog toegenomen, van 18,5 % in juli tot 21,0 % in oktober, of het hoogste niveau in 9 jaar. Voor de kleine ondernemingen (minder dan 50 werknemers) bleef de indicator nagenoeg stabiel.

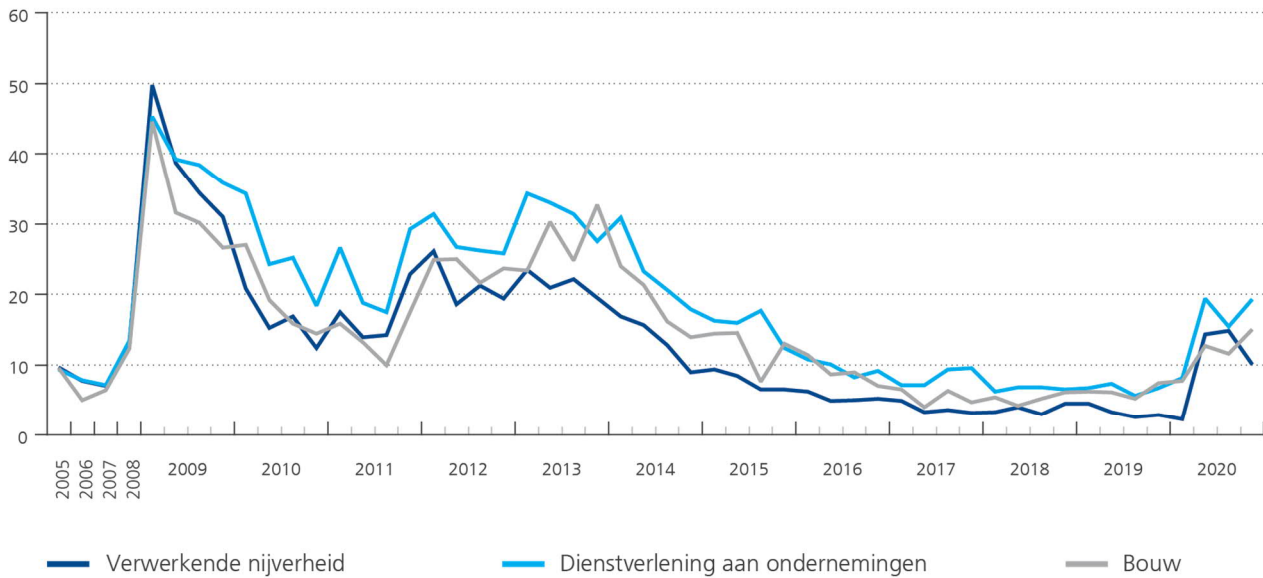
Grafiek 2 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Gezamenlijke indicator

Bron: NBB – trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

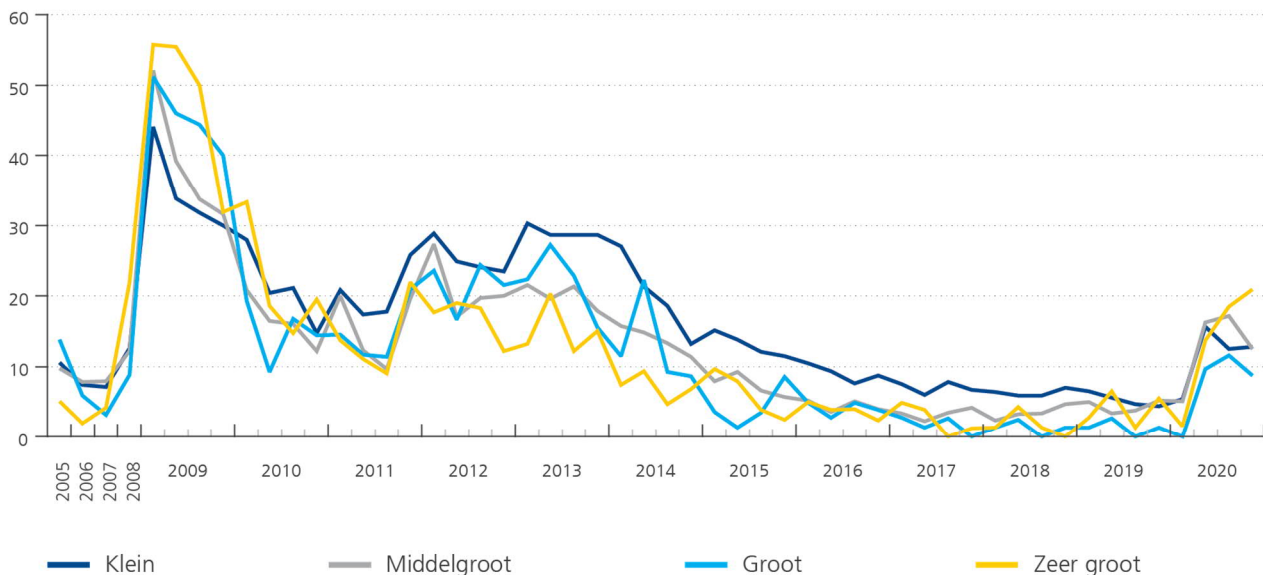
Grafiek 3 – Perceptie van de kredietbelemmering ¹ - Opsplitsing naar bedrijfstak

Bron: NBB – trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

Grafiek 4 – Perceptie van de kredietbelemmering ¹ - Opsplitsing naar ondernemingsgrootte ²

Bron: NBB – trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Klein = 1–49 werknemers; middelgroot = 50–249 werknemers; groot = 250–499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

TABEL 3 INDICATOR INZAKE DE PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹

	10-2019	01-2020	04-2020	07-2020	10-2020
Gezamenlijke indicator ²	4,7	5,0	16,3	14,9	14,1
Naar bedrijfstak					
Verwerkende nijverheid	2,9	2,2	14,3	14,8	10,0
Diensten aan bedrijven	6,7	8,1	19,4	15,4	19,3
Bouwnijverheid	7,4	7,7	12,7	11,6	15,0
Naar ondernemingsgrootte ³					
Klein	4,4	5,4	15,7	12,5	12,8
Middelgroot	5,1	5,1	16,3	17,2	12,5
Groot	1,3	0,0	9,7	11,6	8,8
Zeer groot	5,5	1,5	13,7	18,5	21,0

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Gewogen gemiddelde van de verwerkende nijverheid, de diensten aan bedrijven en de bouwnijverheid (criterium voor weging: uitstaande schulden bij kredietinstellingen). Binnen de bedrijfstakken worden de antwoorden van de bedrijven evenwel ongewogen berekend.

³ Klein: 1-49 werknemers; middelgroot: 50-249 werknemers; groot: 250-499 werknemers; zeer groot: 500 werknemers of meer.

Methodologie inzake de « perceptie van de kredietbelemmering » door de ondernemingen

De Nationale Bank van België (NBB) publiceert een indicator in het kader van de kwartaalenquête naar de kredietvoorwaarden die ze bij de ondernemingen houdt. Die indicator van de « perceptie van de kredietbelemmering » weerspiegelt welk percentage van de ondernemingen de huidige kredietvoorwaarden ongunstig interpreteert.

Die indicator blijkt, wat zijn statistische eigenschappen betreft, interessanter te zijn dan een indicator die het percentage gunstige interpretaties of het verschil tussen de gunstige en de ongunstige appreciaties zou weergeven. Hij is bovendien eenvoudig interpreteerbaar, aangezien de stijging (daling) ervan betekent dat de ondernemingen oordelen dat de kredietvoorwaarden strenger (soepeler) worden.

De door de NBB samengestelde indicator van de perceptie van de kredietbelemmering is sinds januari 2009¹ driemaandelijks beschikbaar.

¹ De resultaten van de driemaandelijks enquête naar de kredietvoorwaarden, uitgevoerd bij ondernemingen, worden tevens opgenomen en becommentarieerd in het driemaandelijks communiqué van het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen en dit samen met de Belgische resultaten van de ESCB-Bank Lending Survey.

(http://www.nbb.be/doc/DQ/BLS/NL/BLS_home.htm).